

กระทู้ถามที่ ๒๓๐ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยให้คงอยู่

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค มีความผูกพันและอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลาช้านาน เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีผีตาโขน ประเพณีแห่จาดสารทเดือนสิบ เป็นต้น ซึ่งแต่ละประเพณีวัฒนธรรมก็มีความเป็นเอกลักษณ์ สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น แต่ปัจจุบันประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณเริ่มเลือนหายไป พร้อมกับการมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ การสืบสานประเพณีหรือการจัดงานก็ไม่เหมือนในสมัยก่อน มีการจัดงานให้ดูทันสมัยมากขึ้น เพื่อดึงดูดให้ผู้คนสนใจจนไม่เหลือความดั้งเดิมให้เห็น ประกอบกับในแต่ละท้องถิ่นความเจริญขยายตัวเข้าสู่ในแต่ละท้องถิ่น มีผู้คนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยเป็นจำนวนมาก ทำให้ต่างคนต่างอยู่ไม่พียงพียงซึ่งกันและกัน เมื่อมีกิจกรรมตามประเพณีก็มีเพียงญาติหรือบุคคลใกล้ชิดเพียงไม่กี่คน ทำให้ถูกมองข้ามไม่เห็นถึงความสำคัญ และมีรูปแบบการปฏิบัติที่ไม่เหมือนเดิม จึงเกรงว่าประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่ดั่งงามเหล่านั้นจะเกิดการถูกลืมเลือนและสูญหายไป อีกทั้งปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลส่งเสริมในเรื่องของประเพณีวัฒนธรรม ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ก็ไม่ได้มีบทบาทในการส่งเสริม ต่างคนต่างทำหน้าที่ ทำให้ไม่เกิดความเข้มแข็ง ฉะนั้นถ้าแต่ละหน่วยงานให้ความร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ร่วมกัน กระตุ้นการสร้างจิตสำนึก สร้างความภาคภูมิใจในชุมชนแต่ละท้องถิ่น ก็จะทำให้ประเพณีวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายเกิดความมีคุณค่า ทุกคนเห็นความสำคัญในการที่จะร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานและต่อยอด เพื่อให้ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยได้คงอยู่ จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแนวทางหรือแผนฟื้นฟูการรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยในแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้คนรุ่นหลังเกิดการเรียนรู้ เห็นถึงความสำคัญ และภาคภูมิใจในประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลจะมีการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พัฒนาความร่วมมือระหว่างกันในส่วน

การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยในแต่ละพื้นที่ให้มีความเป็นรูปธรรมและชัดเจนเพิ่มขึ้น
หรือไม่อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
สฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย
จังหวัดกระบี่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๓๐ ร.

ของ นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกระบี่ พรรคภูมิใจไทย
เรื่อง การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยให้คงอยู่

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การอนุรักษ์
ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยให้คงอยู่ ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องที่ได้รับรายงานจาก
กระทรวงวัฒนธรรม ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

รัฐบาลเห็นถึงความสำคัญในประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยในแต่ละท้องถิ่น โดยมีเป้าหมาย
ในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะประเด็นด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต
รัฐบาลเน้นสนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้บริบทของสังคมที่มี
ความหลากหลายมากขึ้นทั้งทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ให้มีความสำคัญ
กับองค์ความรู้และภูมิปัญญาของกลุ่มชน สร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของคนในท้องถิ่น ดังปรากฏ
ในแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ
นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาในวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๓ การทำนุบำรุงศาสนา
ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ โดยอนุรักษ์ ฟื้นฟู
และเผยแพร่ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ศิลปะ ประเพณี ภูมิปัญญา ภาษาไทย และภาษาถิ่น
ที่มีอัตลักษณ์และความหลากหลายผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ

รัฐบาลได้สนับสนุนและผลักดันให้มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา ตลอดจนศึกษาค้นคว้าวิจัย
เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม พัฒนา สืบทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และมรดกภูมิปัญญาต่าง ๆ
ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นให้ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ และคุณค่าอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ของสังคม และความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้คนไทยเกิดความรักและความภาคภูมิใจ
ในวัฒนธรรมความเป็นไทย ที่มีความโดดเด่นไม่แพ้ชาติใดในโลก มีภารกิจหลักโดยตรงในการเทิดทูน
สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ให้มีการรักษา
สืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน และปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย สร้างค่านิยมและวิถีชีวิตที่ดีงาม
โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทั้งนี้ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม
ที่มีภารกิจในการรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย ประกอบด้วย

กรมศิลปากร มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม
สร้างสรรค์ เผยแพร่ ค้นคว้า วิจัย พัฒนา สืบทอดศิลปะและทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ
เพื่อธำรงคุณค่าและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทย
และความมั่นคงของชาติ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุง รักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานแลกเปลี่ยน ด้านวัฒนธรรม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิชาการด้านมานุษยวิทยา และการให้บริการทางวิชาการโดยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แหล่งข้อมูล และเป็นจุดเชื่อมเครือข่ายข้อมูลด้านมานุษยวิทยาของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นแกนนำของเครือข่ายวิชาการด้านมานุษยวิทยาในระดับชาติและระดับสากล

ด้วยตระหนักถึงหน้าที่ภารกิจดังกล่าว รัฐบาลโดยกระทรวงวัฒนธรรมจึงมีการดำเนินงาน อย่างหลากหลายในลักษณะของการประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งหน่วยงานในสังกัด กระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิด การอนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม สร้างสรรค์ และเผยแพร่ วัฒนธรรมประเพณีที่งดงามต่าง ๆ เหล่านี้ให้คงอยู่ และสามารถสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลัง ดังนี้

๑) ส่งเสริมเทศกาลประเพณีตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับนานาชาติ โดยในช่วงก่อนเกิด วิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กระทรวงวัฒนธรรม ได้ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ในการจัดงานตามประเพณี ที่คงไว้ซึ่งแก่นแท้และความหมาย โดยมีทั้งการจัดกิจกรรมที่งดงามเป็นแบบอย่าง มีการสาธิตทางวัฒนธรรม การจัดพิมพ์หนังสือหรือทำสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้คุณค่าสาระที่ถูกต้อง ตลอดจน ได้กำหนดแนวทางมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ และเมื่อมี การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดแนวทาง การปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ทำให้สามารถปฏิบัติตามประเพณีตามความเหมาะสมและปลอดภัย ตามหลักสาธารณสุขสุขให้กับประชาชน ทั้งนี้ รวมถึงคำแนะนำกรณีเทศกาลประเพณีลอยกระทง การจัดงานศพ งานอุปสมบท และงานแต่งงานด้วย

๒) สนับสนุนส่งเสริมให้มีจัดเก็บ “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” (Intangible Cultural Heritage : ICH) ซึ่งมีทั้งเรื่องเทศกาลประเพณี ศิลปะการแสดง การช่างฝีมือ การเล่นพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ มาขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับทราบถึง ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยเฉพาะด้านองค์ความรู้ ซึ่งสามารถนำไปเผยแพร่ และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยังคงแก่นแท้ของความหมายเดิมได้

๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดเทศกาลประเพณีของท้องถิ่น ผ่านแกนนำพลัง “บวร” (บ้าน/วัดและศาสนสถาน/โรงเรียนและสถานศึกษา) และเครือข่ายชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร โดยสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมการจัดเทศกาลประเพณีท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าว นำไปสู่การสืบสานและต่อยอด นอกจากนี้ ยังมีเครือข่ายสภาวัฒนธรรมระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ร่วมทำงานกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ในการส่งเสริมเทศกาลประเพณี และงานวัฒนธรรมต่าง ๆ

๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมชุมชนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับปรุงพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เพื่อกระจายอำนาจและกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลโบราณสถานโบราณวัตถุ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นตน

๕) ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการสืบสานองค์ความรู้ที่ถูกต้องด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น โดยมีสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งมีวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนจากทุกภูมิภาคสามารถเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ และทัศนศิลป์ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการนำศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวให้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานประเพณีวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับนานาชาติ และเผยแพร่ให้กับประชาชนทุกระดับ

๖) บริหารจัดการและให้บริการองค์ความรู้ด้านมานุษยวิทยา โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ วัฒนธรรมและความรู้ท้องถิ่นของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมบันทึกความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนการสร้างความรู้ใหม่ และเผยแพร่ผลงานการค้นคว้าให้แก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งมีฐานข้อมูลองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย คือ ประเพณีท้องถิ่นในประเทศไทย จำแนกเป็น ๖ รายการหลัก ได้แก่ (๑) ประเพณีตามเทศกาล หรือประเพณี ๑๒ เดือน (๒) ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน (๓) ประเพณีเกี่ยวกับการเฉลิมฉลองและเพื่อสริมงคล (๔) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (๕) ประเพณีเกี่ยวกับการรักษาโรค (๖) ประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์

คำตอบข้อที่ ๒

รัฐบาลมีเป้าหมายให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยมียุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน และสังคม ผ่านการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยประชาชน

ทุกคนจะได้รับโอกาสที่เป็นธรรมตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ตลอดจนมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพลังทางสังคมในการพัฒนาชุมชนบนฐานของศักยภาพชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน อันจะเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมคุณภาพในที่สุด

ในกรณีของการดำเนินงานส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชน รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานหลักที่ดูแลงานวัฒนธรรมของชาติ พัฒนาคือความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์สืบสาน และต่อยอดประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยในแต่ละพื้นที่ที่ใช้หลักการเดียวกัน คือเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเน้นการสร้างพลังทางสังคมในการขับเคลื่อน

รัฐบาลโดยกระทรวงวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับหลักการ “วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคน” ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ประชาชนทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น ในการดำเนินการที่ผ่านมา การจัดงานกิจกรรม/โครงการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของรัฐบาล จึงมีการบูรณาการการทำงาน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะในระดับชาติ ระดับท้องถิ่นหรือระดับชุมชน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นงานในระดับใด อีกทั้ง การทำงานของกระทรวงวัฒนธรรม มีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ทุกจังหวัดเป็นหน่วยงานประสานงานในจังหวัดและท้องถิ่น รวมถึงมีเครือข่ายภาคประชาชน ได้แก่ สภาวัฒนธรรมระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด และมีชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนด้วยพลังบวร เป็นเครือข่ายที่สำคัญในระดับจังหวัดทุกจังหวัด ทำให้สามารถทำงานสอดคล้องประสานกับหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนด้วย “พลังบวร” : บ้าน - วัด/ศาสนสถาน - โรงเรียน/สถานศึกษา ที่มีความโดดเด่นใน ๓ มิติ คือ ยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินชีวิตวิถีวัฒนธรรมที่งดงามของชุมชน ซึ่งจะทำให้การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมสามารถดำเนินไปได้ด้วยพลังทุกระดับ

อย่างไรก็ดี คำว่า “วัฒนธรรม” ที่หมายถึง วิถีชีวิตของคน ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้น ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีมาแต่เดิมน้อมมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความหมายและแก่นแท้ของแต่ละประเพณีวัฒนธรรม แม้จะมีการเปลี่ยนรูปแบบไปบ้างแต่ยังจำเป็นต้องคงไว้ซึ่งความหมายและแก่นแท้ของแต่ละประเพณีวัฒนธรรม และจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจ เพื่อทำให้คนรุ่นใหม่เกิดความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการสืบสาน รักษา และต่อยอดสืบไป